

دانلود رایگان
کتاب و جزوات
پیام نور

پیام نوریها
public channel

✓ کانال پیام نوریها در سال 95 با هدف تهیه جزوات و نمونه سوالات افتتاح و از همان ابتدای تاسیس کوشیده است با تکیه بر تلاش بی وقفه، کارگروهی و فعالیت های بدون چشمداشت کاربران متمایز خود، قدمی کوچک در راه پیشرفت ارائه خدمات به دانشجویان این مرز و بوم بردارد.

@Payamnorria

telegram.me/Payamnorria

رایگان است و همیشه رایگان میماند

اطلاع از اخبار و دانلود جزوات و نمونه سوالات

[برای ورود به کانال تلگرامی پیام نوریها کلیک کنید](#)

" کانال و خانواده تلگرامی پیام نوریها "

با عضویت در کانال و به آرشیو زیر دسترسی پیدا کنید

✓ تمام نمونه سوالات به روز تا آخرین دوره

✓ جزوات درسی

✓ بیش از ۱۰۰ فلش کارت درس

✓ اخبار به روز پیام نور

✓ فیلم و فایل آموزشی اختصاصی

✓ انجام انتخاب واحد و حذف و اضافه

✓ پاسخگویی به سوالات دانشجویان

✓ معرفی گروه و انجمن های پیام نوری

✓ طنز و توییت دانشجویی

به یکی از بزرگترین کانال های پیام نوری بپیوندید

[برای ورود به کانال تلگرامی پیام نوریها کلیک کنید](#)

خلاصه فصل اول

تالس براساس دو مسئله به‌عنوان آغازکننده فلسفه در نظر گرفته می‌شود: الف) اینکه اولین متفکری است که سعی می‌کند یک واقعیت واحد (مانند آب) را به‌عنوان منشأ دیگر واقعیات متکثر معرفی کند و به‌عبارت دیگر آموزه و ایده فلسفی وحدت در کثرت را ارائه می‌نماید. ب) اولین متفکری است که منشأ حرکت را در درون امور متحرک جستجو می‌کند و نه در عوامل بیرون از آنها. پس از وی آناکسیمندر و آناکسیمنس و فیثاغورس و هراکلیتوس و پارمنیدس هرکدام امور دیگری مثل هوا یا آتش یا عدد را به‌عنوان آن واقعیت یکتا و اصیل مطرح می‌کنند.

اتمیان اتم‌های یک‌شکل و تجزیه‌ناپذیر و خرد را به‌عنوان واقعیت‌های اصلی که با نحوه چیدمان متفاوتشان پدیده‌های متکثر را ایجاد نموده‌اند، طرح می‌نمایند و سوفیست‌ها نیز به موازات ایشان شک و تردید پیرامون اینکه آیا واقعیتی هست یا خیر؟ و اینکه آیا واقعیت مزبور در صورت تحقق قابل شناخت است یا خیر؟ را مطرح می‌کنند. سقراط سعی می‌کند با طرح روش جدل (دیالکتیک) خویش اولین گام را برای ارائه شیوه‌ای جهت شناخت واقعیات مطرح کند و به این ترتیب در مقابل موج شکاکیت سوفسطائیان مقاومت نماید.

دوره یونان باستان از تالس تا سقراط ۱۷

خودآزمایی چهارگزینه‌ای فصل اول

۱. ملطیان شامل کدام فیلسوفان مرشده‌اند؟

دوره یونان باستان از تالس تا سقراط ۱۷

خودآزمایی چهارگزینه‌ای فصل اول

۱. ملطیان شامل کدام فیلسوفان می‌شوند؟

- الف) فیثاغورس، آناکسیمنس، تالس
ب) تالس، آناکسیمنس، پارمنیدس
ج) تالس، هراکلیتوس، آناکسیمندر
د) آناکسیمندر، تالس، آناکسیمنس

۲. کدام فیلسوفان دوره نخستین یونان باستان هیچ‌یک از عناصر چهارگانه را منشأ اصلی موجودات محسوب نمی‌کنند؟

- الف) پارمنیدس
ب) تالس
ج) هراکلیتوس
د) آناکسیمنس

۳. هراکلیت چگونه اشیا را همیشه در حال تغییر و حرکت لحاظ می‌کرد؟

- الف) زیرا آنها را دارای حرکت جوهری می‌پندارد.
ب) زیرا معتقد است آنها زماناً یکدیگر را نفی می‌کنند.
ج) زیرا معتقد است آنها یا به لحاظ زمانی و یا مکانی یکدیگر را نفی می‌نمایند.

خلاصه فصل دوم

افلاطون و ارسطو هر دو در مقابل شکاکیت سوفیست‌ها قرار دارند و مسئله اصلی ایشان تبیین چگونگی امکان شناخت واقعیت است. افلاطون با طرح نظریه مُثُل بنا داشت توضیح دهد این ساحت از واقعیت برخلاف ساحت حسی آن، ساکن و ثابت است و لذا شرایط لازم برای اینکه متعلق شناخت قرار بگیرد را دارا است. اما ارسطو با رد نظریه مُثُل سعی کرد نشان دهد ذات یک شیء در جهان متمایز دیگری تحقق ندارد بلکه در همین ساحت با افراد خویش ممزوج است و اصطلاحاً در ضمن آن افراد جزئی‌اش قرار دارد.

سه مکتب فلسفی اپیکوریان و رواقیان و نوافلاطونیان نظام‌های فلسفی‌ای هستند که تحت تأثیر تفکرات افلاطون و ارسطو پدید آمدند. البته دو مکتب نخست بیش از آنکه نظام‌های متافیزیکی شبیه به فلسفه افلاطون و ارسطو باشند بیشتر دغدغه اخلاق و مسائل اخلاقی از قبیل ملاک تشخیص حُسن و قُبْح افعال را داشتند. اما افلوپین یک نظام‌سازی هستی‌شناسانه و تلفیقی از فلسفه افلاطون و ارسطو بود که در آن نگاهی عرفانی و وحدت وجودی به عالم محوریت داشت.

مهم‌ترین دغدغه در اندیشمندان فلسفه مدرنسی (اسکولاستیک)، برقراری نسبتی مسالمت‌آمیز میان اصول بنیادین مسیحیت با آموزه‌های فلسفه افلاطونی و ارسطویی بود. در این راستا نیز آگوستین و آکویناس مهم‌ترین وظیفه را برعهده گرفتند. لذا از این دوره معمولاً تحت عنوان برهه سازش عقل (فلسفه) و دین یاد می‌نمایند.

خودآزمایی چهارگزینه‌ای فصل دوم

۱. مهم‌ترین ویژگی مشترک فلسفه افلاطون و ارسطو در چه نکته‌ای است؟

الف) تقسیم موجودات به جوهر و عرض

ب) ذات‌گرایی

ج) اهمیت به استقرا

د) عدم توجه به کثرات

۲. در تفکر ارسطو روش‌های کامل شناخت تصویری ذات و ماهیت چیست؟

الف) حد

ب) رسم

ج) حد تام

د) رسم تام

۳۸ کلیات فلسفه

۳. مهم‌ترین نقد ارسطو بر تفکر افلاطون چیست؟

الف) چگونگی رابطه مُثُل با افراد جزئی خودش

د) رسم تام

ج) حد تام

د) رسم تام

ج) حد نام

۳۸ کلیات فلسفه

۳. مهم‌ترین نقد ارسطو بر تفکر افلاطون چیست؟
الف) چگونه رابطه مثل با افراد جزئی خودش
ب) چگونه رابطه عقل با حس
ج) دو برابر نمودن موجودات عالم
د) مبهم بودن مثال خیر
۴. کدام تفکر در دوره یونانی مآبی نظام‌ساز است؟
الف) رواقیان
ب) اپیکوریان
ج) نوافلاطونیان
د) مدرسیان
۵. مهم‌ترین ویژگی و تأثیر آکوئیناس در فلسفه مدرسی چیست؟
الف) تمایز حسن قبح عقلی از شرعی
ب) پاسخگویی به مسئله شرور
ج) تمایز وجود از ماهیت
د) ارائه برهان امکان و وجوب

خلاصه فصل سوم

دکارت در برابر موج شکاکیتی که فلسفه مدرسی را درنوردیده بود، قرار داشت. او در مقام ارائه راه‌حل برای رهایی دانش بشری از چنگال این شکاکیت دست به دامان ریاضیات شد، زیرا معتقد بود تنها دانشی که از زیر تیغ شک‌گرایی جان به در می‌برد، همانا حساب و هندسه است. وی اعتقاد داشت تاب‌آوری ریاضیات در مقابل شکاکیت ناشی از روش تحلیلی آنست. از همین‌رو ایده سرایت‌دادن روش تحلیلی ریاضیات به سایر حوزه‌های دانش بشر (از این ایده تعبیر به راسیونالیسم در فلسفه می‌شود) از جمله فلسفه را مطرح نمود. اما انتقادات سهمگین تجربه‌گرایان و تناقضات مستتر در این فلسفه زمینه رویگردانی فیلسوفان از عقل‌دگارتی و روی آوردن ایشان به تجربه را رقم زد. اما پایان حس‌گرایی در معرفت همان‌طور که قبلاً نیز در سوسیست‌های یونانی تجربه شده بود، جز شکاکیتی که در تفکر هیوم خویشتن را عیان کرد، نبود. فلسفه کانت تقابل با این شکاکیت است. او با فاصله‌گذاری میان نومن و فنومن و پذیرش ایده‌آلیسم و تقدم ذهن بر واقعیت، سعی در امکان ارائه راه‌حلی برای شناخت ضروری آموزه‌های ریاضیات و فیزیک نمود. اما از سوی دیگر تفکر وی زمینه را برای طرح فلسفه ایده‌آلیستی هگل فراهم ساخت.

خودآزمایی چهارگزینه‌ای فصل سوم

۱. مهم‌ترین چالش در تفکر دکارت که پیروان وی را بر حل آن وادار نمود، چه بود؟
 الف) تقدم ذهن بر واقعیت
 ب) نفی واقع‌گرایی
 ج) دوگانگی نفس و بدن
 د) ذهنی‌شدن بدن
۲. راه‌حل ارائه‌شده از سوی مالبرانش برای برطرف‌نمودن مشکل فلسفه دکارت چه بود؟
 الف) خدا محوری
 ب) هماهنگی پیشین بنیاد
 ج) خلق مدام
 د) ایده‌آلیسم
۳. مخالفت بارکلی با جان لاک درخصوص صفات اولیه و ثانویه چه تأثیری بر تفکر بارکلی داشت؟
 الف) منجر به تجربه‌گرایی در تفکر او شد.
 ب) منجر به تقدم ذهن بر واقعیت در تفکر او شد.

- ج) منجر به پذیرش شکاکیت در فلسفه او شد.
د) منجر به نفی شناخت تجربی در فلسفه او شد.
۴. از نظر کانت جدل استعلایی چگونه رخ می‌دهد؟
الف) در هنگام اطلاق مقولات ذهن بر داده‌های تجربی
ب) در هنگام اطلاق زمان و مکان بر داده‌های غیرحسی
ج) در هنگام اطلاق مفاهیم کلی بر مصادیق غیر محسوسشان
د) در هنگام اطلاق مقولات ذهنی بر امور غیرحسی
۵. لب انتقاد هگل به کانت چیست؟
الف) عدم تبیین تضاد تز و آنتی تز
ب) عدم امکان پذیرش نومن در تفکر کانت
ج) عدم امکان پذیرش زمان به‌عنوان صورت پیشینی ذهن در تفکر کانت
د) عدم امکان پذیرش مکان به‌عنوان صورت پیشینی ذهن در تفکر کانت

خلاصه فصل چهارم

می‌توان گفت پوزیتیویسم با این ایده آگوست کنت مطرح گردید که تنها شناخت معتبر معرفت حسی و تجربی است. اما در ادامه در نسل سوم پوزیتیویست‌ها ایده معناداری گزاره‌های تحلیلی و تجربی و بی‌معنایی سایر گزاره‌ها مطرح گردید. فیلسوفان تحلیلی مانند راسل و ویگنشتاین باتوجه به انتقاداتی که به اصل معناداری پوزیتیویست‌ها مطرح

۷۲ کلیات فلسفه

شده بود، اگرچه ابتدا بر تناظر اجزای زبان و واقعیت تجربی تأکید می‌نمودند ولی از این نگاه تنگ‌نظرانه عدول‌نموده و به‌مرور زبان را دارای کارکردهای متفاوتی در نحوه‌های مختلف زندگی محسوب نمودند و بر این اساس معتقد شدند صرفاً زبان

۷۲ کلیات فلسفه

شده بود، اگرچه ابتدا بر تناظر اجزای زبان و واقعیت تجربی تأکید می‌نمودند ولی از این نگاه تنگ‌نظرانه عدول‌نموده و به‌مرور زبان را دارای کارکردهای متفاوتی در نحوه‌های مختلف زندگی محسوب نمودند و بر این اساس معتقد شدند صرفاً زبان علوم تجربی واجد معنا نیست بلکه هر زبانی باتوجه به نحوه زندگی‌ای که در آن شکل گرفته می‌تواند واجد معنا باشد و نباید گرامر معنای واژگان در یک نحوه زندگی را با گرامر زبان در نحوه دیگر زندگی خلط نمود.

البته در کنار فلسفه تحلیلی و پوزیتیویسم که عمدتاً در حوزه انگلوساکسون رشد نمود، در قرن بیستم شاهد مکتب اگزیستانسیالیسم نیز هستیم که در حوزه آلمان و فرانسه رشد و نمو یافت. این نگاه فلسفی که بیشتر با شوپنهاور و نیچه آغاز گردید در تقابل با ذهن‌گرایی مطلق هگل رخ نمود و لذا مشخصه اصلی آن تأکید بر فردیت و اراده آزاد در انسان بود. البته کی‌پرکگارد با طرح بحث اگزیستنس و وجود اصل انسانی مسیر فلسفی‌تری را پیش روی این فلسفه گشود که در قرن بیستم عمدتاً توسط هایدگر و سارتر دنبال شد.

دیگر مکتب فلسفی عمده در قرن بیستم که متعلق به حوزه جغرافیایی آمریکای شمالی است، پراگماتیسم می‌باشد. تقابل با ایده‌پردازی‌های کل‌گروانه ایده‌آلیسم هگل که در تفکر برادلی ظهور یافته بود، خاستگاه اصلی تفکر عمل‌گرایانه پیرس و ویلیام جیمز بود. ایشان با تأکید بر نقش فایده عملی سعی نمودند کل‌گرایی جبرگروانه تفکر برادلی را به چالش بکشند ولی از سوی دیگر سعی می‌نمودند با طرح بحث عمل‌گرایی از سقوط در تجربه‌گرایی و ماتریالیسمی که در پی آن می‌آید، خویش را محفوظ دارند. اما تئوری پرداز اصلی پراگماتیسم (جان دیویی) باتوجه به تأثیرپذیری شدیدش از

دیگر مکتب فلسفی عمده در قرن بیستم که متعلق به حوزه جغرافیایی آمریکای شمالی است، پراگماتیسم می‌باشد. تقابل با ایده‌پردازی‌های کل‌گروانه ایده‌آلیسم هگل که در تفکر برادلی ظهور یافته بود، خاستگاه اصلی تفکر عمل‌گرایانه پیرس و ویلیام جیمز بود. ایشان با تأکید بر نقش فایده عملی سعی نمودند کل‌گرایی جبرگروانه تفکر برادلی را به چالش بکشند ولی از سوی دیگر سعی می‌نمودند با طرح بحث عمل‌گرایی از سقوط در تجربه‌گرایی و ماتریالیسمی که در پی آن می‌آید، خویش را محفوظ نگاه دارند. اما تئوری‌پرداز اصلی پراگماتیسم (جان دیویی) با توجه به تأثیرپذیری شدیدش از نظریه تکامل داروین نگاهی تجربه‌محور به فایده عملی داشت و لذا این تفکر را به‌سوی تجربه‌گرایی سوق داد.

خودآزمایی چهارگزینه‌ای فصل چهارم

۱. دوره سوم در پوزیتویسم چه نام دارد؟

- الف) پوزیتویسم تحلیلی
ب) پوزیتویسم منطقی
ج) پوزیتویسم ماخ
د) فلسفه تحلیلی

مکاتب فلسفی معاصر ۷۳

۲. کدام گزاره‌ها بنابر اصل اثبات‌پذیری واجد معنا هستند؟

مکاتب فلسفی معاصر ۷۳

۲. کدام گزاره‌ها بنابر اصل اثبات‌پذیری واجد معنا هستند؟

- الف) ترکیبی
ب) ضروری
ج) تحلیلی
د) عقلی

۳. مهم‌ترین تفاوت نگاه ویتگنشتاین در دوره نخست و دوره دوم تفکر فلسفیش چیست؟

الف) در دوره دوم می‌پذیرد زبان‌های متعدد معنادار می‌توان داشت.

ب) در دوره دوم زبان را تک‌ساختی می‌داند.

ج) در دوره اول نگاهی انتقادی به پوزیتویست‌ها دارد.

د) در دوره دوم نگاهی ابطال‌گرایانه به زبان دارد.

۴. تفاوت نگاه شوپنهاور و نیچه در اراده‌گرایی پیرامون انسان در چه نکته‌ای است؟

الف) شوپنهاور قائل به اراده آزاد نیست.

ب) شوپنهاور در اراده نگاهی ضد هگلی دارد برخلاف نیچه

ج) نیچه قائل به اراده معطوف به قدرت است.

د) نیچه نگاهی روانی‌گروانه به اراده دارد.

۲. کدام گزاره‌ها بنابر اصل اثبات‌پذیری واجد معنا هستند؟
الف) ترکیبی
ب) ضروری
ج) تحلیلی
د) عقلی
۳. مهم‌ترین تفاوت نگاه ویتگنشتاین در دوره نخست و دوره دوم تفکر فلسفیش چیست؟
الف) در دوره دوم می‌پذیرد زبان‌های متعدد معنادار می‌توان داشت.
ب) در دوره دوم زبان را تک‌ساحتی می‌داند.
ج) در دوره اول نگاهی انتقادی به پوزیتیویست‌ها دارد.
د) در دوره دوم نگاهی ابطال‌گرایانه به زبان دارد.
۴. تفاوت نگاه شوپنهاور و نیچه در اراده‌گروی پیرامون انسان در چه نکته‌ای است؟
الف) شوپنهاور قائل به اراده آزاد نیست.
ب) شوپنهاور در اراده نگاهی ضد هگلی دارد برخلاف نیچه
ج) نیچه قائل به اراده معطوف به قدرت است.
د) نیچه نگاهی رواقی‌گروانه به اراده دارد.
۵. مشکل اصلی نگاه ویلیام جیمز با برادلی در چیست؟
الف) تأثیرپذیری برادلی از هگل
ب) تجربه‌گرایی برادلی
ج) بی‌تفاوتی نگاه برادلی به رنج انسان‌ها
د) ماتریالیسم مستتر در نگاه برادلی

پس می‌توان فلسفه اسلامی را در ابتدا مواجهه دین‌مدارانه برخی از متفکران مسلمان نخستین مانند کندی، فارابی و ابن‌سینا با میراث فلسفی یونان و نوافلاطونیان دانست که در ادامه و خصوصاً با «تمایز وجود و ماهیت» هویتی مستقل برای این فلسفه از سنت فلسفی یونان رقم زد. اما آنچه آن‌را در ادامه مسیر دارای استقلال بیشتری نمود، یکی مواجهه انتقادی این تفکر با رقیب‌های سرسختی به‌نام کلام معتزلی و اشعری و متفکرانی مانند غزالی، فخر رازی، ابوالحسن اشعری و... بوده؛ دیگری پدیدآمدن تفکرات فلسفی مشرب دیگری مانند حکمت اشراقی و عرفان نظری. این دو مؤلفه سبب گردید سیر فلسفه اسلامی بعد از مواجهه‌نصیر یک هویت تلفیقی از حکمت مشایی و حکمت اشراقی و کلام معتزلی و اشعری و عرفان نظری پیدا نماید. همین امر سبب شد فلسفه اسلامی در شرق عالم اسلام مسیری کاملاً متمایز از آنچه در غرب عالم اسلام و در حوزه اندلس توسط ابن‌باجه و ابن‌طفیل و ابن‌رشد پیموده شد، طی نماید. این مسیر نهایتاً به مکتب شیراز و پس از آن به مکتب اصفهان و تحقق فلسفه اصالت وجود ملاصدرا منتهی شد که یک مکتب فلسفی کاملاً متمایز از سنت افلاطونی-ارسطویی است. این نظام فلسفی بسیاری از بنیادهای فلسفه مشاء را به چالش می‌کشد و اصولاً در تعارض و تقابل با تفکر ارسطویی و افلاطونی قابل فهم می‌باشد. فلسفه اصالت وجود با توجه به اینکه تماماً پرورش‌یافته در حوزه تمدنی شرق عالم اسلام و ایران است، این بستر فکری را برای مسلمانان فراهم‌نموده که براساس اصالت‌های اندیشه‌ای خویش و سنت فکری مستقل خود، امکان ارائه طرحی جدید برای تمدن بشری امروز را داشته باشند و از همین‌رو است که حضرت امام خمینی (ره) در نامه تاریخی خویش به گورباچف زمانی که می‌خواهند سنت فکری جدیدی مبتنی بر اسلام را به وی گوشزد نمایند، به فلسفه اصالت وجود ملاصدرا و عرفان نظری محی‌الدین عربی توجه می‌دهند. زیرا اوج استقلال فکری مسلمانان از اندیشه غرب اعم از یونان باستان و تفکر مدرن آن، در حکمت متعالیه صدرایی جلوه‌گر شده است (امام خمینی، جلد

۹۰ کلیات فلسفه

بیست‌ویکم، ۱۳۶۹: ۶۸). البته این مکتب فلسفی مستقل نیز وامدار سیر استقلالی‌ای است که فلسفه اسلامی از ابتدای شکل‌گیری خویش در کندی و فارابی تا ملاصدرا

۹۰ کلیات فلسفه

بیست‌ویکم، ۱۳۶۹: ۶۸). البته این مکتب فلسفی مستقل نیز وامدار سیر استقلالی‌ای است که فلسفه اسلامی از ابتدای شکل‌گیری خویش در کندی و فارابی تا ملاصدرا به صورت تصاعدی و تحت عواملی که به آن‌ها اشاره شد، طی کرده است.

اما برای اینکه با هویت فلسفه اسلامی به‌نحو کامل‌تری آشنا شویم، دو گام دیگر لازم است پیموده شود: اول آنکه با چارچوب و ایده کلی‌ای که این فلسفه در آن شکل

بیست‌ویکم، ۱۳۶۹: ۶۸). البته این مکتب فلسفی مستقل نیز وامدار سیر استقلالی‌ای است که فلسفه اسلامی از ابتدای شکل‌گیری خویش در کندی و فارابی تا ملاصدرا به صورت تصاعدی و تحت عواملی که به آن‌ها اشاره شد، طی کرده است.

اما برای اینکه با هویت فلسفه اسلامی به‌نحو کامل‌تری آشنا شویم، دو گام دیگر لازم است پیموده شود: اول آنکه با چارچوب و ایده کلی‌ای که این فلسفه در آن شکل گرفته است آشنایی پیدا کنیم. یعنی متوجه شویم اصولاً در فلسفه اسلامی از چه مباحث اصلی‌ای بحث می‌شود؟ و مسئله‌های اصلی در این فلسفه چیست؟ این گام در فصل چهارم از این بخش مطرح خواهد شد و با موضوع، روش و مطالب اصلی این فلسفه خواننده گرامی آشنایی پیدا خواهد کرد.

اما در گام دیگر سعی شود به‌نحو خلاصه و در عین‌حال مفید خواننده گرامی با سیر مکاتب و اندیشه‌ها در تاریخ فلسفه اسلامی آشنا گردد و نگاهی تاریخی به شکل‌گیری فلسفه اسلامی پیدا کند و متفکران شاخص و چگونگی تحول آرای ایشان در بزرگراه‌های تاریخی مهم را فهم کند. به‌عبارت دیگر سیر تحولات این فلسفه را دریابد که این مهم نیز در فصل دوم و سوم این بخش انجام پذیرفته است.

خودآزمایی چهارگزینه‌ای فصل پنجم

۱. ایده لئواشترائوس در خصوص علت شکل‌گیری فلسفه اسلامی چیست؟
 الف) فلسفه اسلامی برداشتی نوافلاطونی از آموزه‌های قرآن است.
 ب) فلسفه اسلامی کاملاً متأثر از تفکر رواقی است.
 ج) فلسفه اسلامی براساس مسئله چگونگی رابطه دنیا و آخرت شکل گرفته است.
 د) فلسفه اسلامی بر محور مسئله تعارض عقل و ایمان شکل گرفته است.
۲. مشکل اصلی خاورشناسان در مطالعه سیر فلسفه اسلامی چه بوده است؟
 الف) رویکردی تاریخی به مطالعه فلسفه اسلامی دارند.
 ب) رویکردی انتقادی به مطالعه فلسفه اسلامی دارند.
 ج) رویکردی پدیدارشناختی به مطالعه فلسفه اسلامی دارند.
 د) رویکردی انحصارطلبانه به مطالعه فلسفه اسلامی دارند.

استقلال فلسفه اسلامی از تفکر فلسفی یونان ۹۱

۳. انگیزه مورخان فلسفه با گرایش کاتولیکی از تقلیل فلسفه اسلامی به یک سیر فلسفی از کندی تا ابن رشد چیست؟

۱۱-۱۲-۱۳-۱۴-۱۵-۱۶-۱۷-۱۸-۱۹-۲۰-۲۱-۲۲-۲۳-۲۴-۲۵-۲۶-۲۷-۲۸-۲۹-۳۰-۳۱-۳۲-۳۳-۳۴-۳۵-۳۶-۳۷-۳۸-۳۹-۴۰-۴۱-۴۲-۴۳-۴۴-۴۵-۴۶-۴۷-۴۸-۴۹-۵۰-۵۱-۵۲-۵۳-۵۴-۵۵-۵۶-۵۷-۵۸-۵۹-۶۰-۶۱-۶۲-۶۳-۶۴-۶۵-۶۶-۶۷-۶۸-۶۹-۷۰-۷۱-۷۲-۷۳-۷۴-۷۵-۷۶-۷۷-۷۸-۷۹-۸۰-۸۱-۸۲-۸۳-۸۴-۸۵-۸۶-۸۷-۸۸-۸۹-۹۰-۹۱-۹۲-۹۳-۹۴-۹۵-۹۶-۹۷-۹۸-۹۹-۱۰۰-۱۰۱-۱۰۲-۱۰۳-۱۰۴-۱۰۵-۱۰۶-۱۰۷-۱۰۸-۱۰۹-۱۱۰-۱۱۱-۱۱۲-۱۱۳-۱۱۴-۱۱۵-۱۱۶-۱۱۷-۱۱۸-۱۱۹-۱۲۰-۱۲۱-۱۲۲-۱۲۳-۱۲۴-۱۲۵-۱۲۶-۱۲۷-۱۲۸-۱۲۹-۱۳۰-۱۳۱-۱۳۲-۱۳۳-۱۳۴-۱۳۵-۱۳۶-۱۳۷-۱۳۸-۱۳۹-۱۴۰-۱۴۱-۱۴۲-۱۴۳-۱۴۴-۱۴۵-۱۴۶-۱۴۷-۱۴۸-۱۴۹-۱۵۰-۱۵۱-۱۵۲-۱۵۳-۱۵۴-۱۵۵-۱۵۶-۱۵۷-۱۵۸-۱۵۹-۱۶۰-۱۶۱-۱۶۲-۱۶۳-۱۶۴-۱۶۵-۱۶۶-۱۶۷-۱۶۸-۱۶۹-۱۷۰-۱۷۱-۱۷۲-۱۷۳-۱۷۴-۱۷۵-۱۷۶-۱۷۷-۱۷۸-۱۷۹-۱۸۰-۱۸۱-۱۸۲-۱۸۳-۱۸۴-۱۸۵-۱۸۶-۱۸۷-۱۸۸-۱۸۹-۱۹۰-۱۹۱-۱۹۲-۱۹۳-۱۹۴-۱۹۵-۱۹۶-۱۹۷-۱۹۸-۱۹۹-۲۰۰-۲۰۱-۲۰۲-۲۰۳-۲۰۴-۲۰۵-۲۰۶-۲۰۷-۲۰۸-۲۰۹-۲۱۰-۲۱۱-۲۱۲-۲۱۳-۲۱۴-۲۱۵-۲۱۶-۲۱۷-۲۱۸-۲۱۹-۲۲۰-۲۲۱-۲۲۲-۲۲۳-۲۲۴-۲۲۵-۲۲۶-۲۲۷-۲۲۸-۲۲۹-۲۳۰-۲۳۱-۲۳۲-۲۳۳-۲۳۴-۲۳۵-۲۳۶-۲۳۷-۲۳۸-۲۳۹-۲۴۰-۲۴۱-۲۴۲-۲۴۳-۲۴۴-۲۴۵-۲۴۶-۲۴۷-۲۴۸-۲۴۹-۲۵۰-۲۵۱-۲۵۲-۲۵۳-۲۵۴-۲۵۵-۲۵۶-۲۵۷-۲۵۸-۲۵۹-۲۶۰-۲۶۱-۲۶۲-۲۶۳-۲۶۴-۲۶۵-۲۶۶-۲۶۷-۲۶۸-۲۶۹-۲۷۰-۲۷۱-۲۷۲-۲۷۳-۲۷۴-۲۷۵-۲۷۶-۲۷۷-۲۷۸-۲۷۹-۲۸۰-۲۸۱-۲۸۲-۲۸۳-۲۸۴-۲۸۵-۲۸۶-۲۸۷-۲۸۸-۲۸۹-۲۹۰-۲۹۱-۲۹۲-۲۹۳-۲۹۴-۲۹۵-۲۹۶-۲۹۷-۲۹۸-۲۹۹-۳۰۰-۳۰۱-۳۰۲-۳۰۳-۳۰۴-۳۰۵-۳۰۶-۳۰۷-۳۰۸-۳۰۹-۳۱۰-۳۱۱-۳۱۲-۳۱۳-۳۱۴-۳۱۵-۳۱۶-۳۱۷-۳۱۸-۳۱۹-۳۲۰-۳۲۱-۳۲۲-۳۲۳-۳۲۴-۳۲۵-۳۲۶-۳۲۷-۳۲۸-۳۲۹-۳۳۰-۳۳۱-۳۳۲-۳۳۳-۳۳۴-۳۳۵-۳۳۶-۳۳۷-۳۳۸-۳۳۹-۳۴۰-۳۴۱-۳۴۲-۳۴۳-۳۴۴-۳۴۵-۳۴۶-۳۴۷-۳۴۸-۳۴۹-۳۵۰-۳۵۱-۳۵۲-۳۵۳-۳۵۴-۳۵۵-۳۵۶-۳۵۷-۳۵۸-۳۵۹-۳۶۰-۳۶۱-۳۶۲-۳۶۳-۳۶۴-۳۶۵-۳۶۶-۳۶۷-۳۶۸-۳۶۹-۳۷۰-۳۷۱-۳۷۲-۳۷۳-۳۷۴-۳۷۵-۳۷۶-۳۷۷-۳۷۸-۳۷۹-۳۸۰-۳۸۱-۳۸۲-۳۸۳-۳۸۴-۳۸۵-۳۸۶-۳۸۷-۳۸۸-۳۸۹-۳۹۰-۳۹۱-۳۹۲-۳۹۳-۳۹۴-۳۹۵-۳۹۶-۳۹۷-۳۹۸-۳۹۹-۴۰۰-۴۰۱-۴۰۲-۴۰۳-۴۰۴-۴۰۵-۴۰۶-۴۰۷-۴۰۸-۴۰۹-۴۱۰-۴۱۱-۴۱۲-۴۱۳-۴۱۴-۴۱۵-۴۱۶-۴۱۷-۴۱۸-۴۱۹-۴۲۰-۴۲۱-۴۲۲-۴۲۳-۴۲۴-۴۲۵-۴۲۶-۴۲۷-۴۲۸-۴۲۹-۴۳۰-۴۳۱-۴۳۲-۴۳۳-۴۳۴-۴۳۵-۴۳۶-۴۳۷-۴۳۸-۴۳۹-۴۴۰-۴۴۱-۴۴۲-۴۴۳-۴۴۴-۴۴۵-۴۴۶-۴۴۷-۴۴۸-۴۴۹-۴۵۰-۴۵۱-۴۵۲-۴۵۳-۴۵۴-۴۵۵-۴۵۶-۴۵۷-۴۵۸-۴۵۹-۴۶۰-۴۶۱-۴۶۲-۴۶۳-۴۶۴-۴۶۵-۴۶۶-۴۶۷-۴۶۸-۴۶۹-۴۷۰-۴۷۱-۴۷۲-۴۷۳-۴۷۴-۴۷۵-۴۷۶-۴۷۷-۴۷۸-۴۷۹-۴۸۰-۴۸۱-۴۸۲-۴۸۳-۴۸۴-۴۸۵-۴۸۶-۴۸۷-۴۸۸-۴۸۹-۴۹۰-۴۹۱-۴۹۲-۴۹۳-۴۹۴-۴۹۵-۴۹۶-۴۹۷-۴۹۸-۴۹۹-۵۰۰-۵۰۱-۵۰۲-۵۰۳-۵۰۴-۵۰۵-۵۰۶-۵۰۷-۵۰۸-۵۰۹-۵۱۰-۵۱۱-۵۱۲-۵۱۳-۵۱۴-۵۱۵-۵۱۶-۵۱۷-۵۱۸-۵۱۹-۵۲۰-۵۲۱-۵۲۲-۵۲۳-۵۲۴-۵۲۵-۵۲۶-۵۲۷-۵۲۸-۵۲۹-۵۳۰-۵۳۱-۵۳۲-۵۳۳-۵۳۴-۵۳۵-۵۳۶-۵۳۷-۵۳۸-۵۳۹-۵۴۰-۵۴۱-۵۴۲-۵۴۳-۵۴۴-۵۴۵-۵۴۶-۵۴۷-۵۴۸-۵۴۹-۵۵۰-۵۵۱-۵۵۲-۵۵۳-۵۵۴-۵۵۵-۵۵۶-۵۵۷-۵۵۸-۵۵۹-۵۶۰-۵۶۱-۵۶۲-۵۶۳-۵۶۴-۵۶۵-۵۶۶-۵۶۷-۵۶۸-۵۶۹-۵۷۰-۵۷۱-۵۷۲-۵۷۳-۵۷۴-۵۷۵-۵۷۶-۵۷۷-۵۷۸-۵۷۹-۵۸۰-۵۸۱-۵۸۲-۵۸۳-۵۸۴-۵۸۵-۵۸۶-۵۸۷-۵۸۸-۵۸۹-۵۹۰-۵۹۱-۵۹۲-۵۹۳-۵۹۴-۵۹۵-۵۹۶-۵۹۷-۵۹۸-۵۹۹-۶۰۰-۶۰۱-۶۰۲-۶۰۳-۶۰۴-۶۰۵-۶۰۶-۶۰۷-۶۰۸-۶۰۹-۶۱۰-۶۱۱-۶۱۲-۶۱۳-۶۱۴-۶۱۵-۶۱۶-۶۱۷-۶۱۸-۶۱۹-۶۲۰-۶۲۱-۶۲۲-۶۲۳-۶۲۴-۶۲۵-۶۲۶-۶۲۷-۶۲۸-۶۲۹-۶۳۰-۶۳۱-۶۳۲-۶۳۳-۶۳۴-۶۳۵-۶۳۶-۶۳۷-۶۳۸-۶۳۹-۶۴۰-۶۴۱-۶۴۲-۶۴۳-۶۴۴-۶۴۵-۶۴۶-۶۴۷-۶۴۸-۶۴۹-۶۵۰-۶۵۱-۶۵۲-۶۵۳-۶۵۴-۶۵۵-۶۵۶-۶۵۷-۶۵۸-۶۵۹-۶۶۰-۶۶۱-۶۶۲-۶۶۳-۶۶۴-۶۶۵-۶۶۶-۶۶۷-۶۶۸-۶۶۹-۶۷۰-۶۷۱-۶۷۲-۶۷۳-۶۷۴-۶۷۵-۶۷۶-۶۷۷-۶۷۸-۶۷۹-۶۸۰-۶۸۱-۶۸۲-۶۸۳-۶۸۴-۶۸۵-۶۸۶-۶۸۷-۶۸۸-۶۸۹-۶۹۰-۶۹۱-۶۹۲-۶۹۳-۶۹۴-۶۹۵-۶۹۶-۶۹۷-۶۹۸-۶۹۹-۷۰۰-۷۰۱-۷۰۲-۷۰۳-۷۰۴-۷۰۵-۷۰۶-۷۰۷-۷۰۸-۷۰۹-۷۱۰-۷۱۱-۷۱۲-۷۱۳-۷۱۴-۷۱۵-۷۱۶-۷۱۷-۷۱۸-۷۱۹-۷۲۰-۷۲۱-۷۲۲-۷۲۳-۷۲۴-۷۲۵-۷۲۶-۷۲۷-۷۲۸-۷۲۹-۷۳۰-۷۳۱-۷۳۲-۷۳۳-۷۳۴-۷۳۵-۷۳۶-۷۳۷-۷۳۸-۷۳۹-۷۴۰-۷۴۱-۷۴۲-۷۴۳-۷۴۴-۷۴۵-۷۴۶-۷۴۷-۷۴۸-۷۴۹-۷۵۰-۷۵۱-۷۵۲-۷۵۳-۷۵۴-۷۵۵-۷۵۶-۷۵۷-۷۵۸-۷۵۹-۷۶۰-۷۶۱-۷۶۲-۷۶۳-۷۶۴-۷۶۵-۷۶۶-۷۶۷-۷۶۸-۷۶۹-۷۷۰-۷۷۱-۷۷۲-۷۷۳-۷۷۴-۷۷۵-۷۷۶-۷۷۷-۷۷۸-۷۷۹-۷۸۰-۷۸۱-۷۸۲-۷۸۳-۷۸۴-۷۸۵-۷۸۶-۷۸۷-۷۸۸-۷۸۹-۷۹۰-۷۹۱-۷۹۲-۷۹۳-۷۹۴-۷۹۵-۷۹۶-۷۹۷-۷۹۸-۷۹۹-۸۰۰-۸۰۱-۸۰۲-۸۰۳-۸۰۴-۸۰۵-۸۰۶-۸۰۷-۸۰۸-۸۰۹-۸۱۰-۸۱۱-۸۱۲-۸۱۳-۸۱۴-۸۱۵-۸۱۶-۸۱۷-۸۱۸-۸۱۹-۸۲۰-۸۲۱-۸۲۲-۸۲۳-۸۲۴-۸۲۵-۸۲۶-۸۲۷-۸۲۸-۸۲۹-۸۳۰-۸۳۱-۸۳۲-۸۳۳-۸۳۴-۸۳۵-۸۳۶-۸۳۷-۸۳۸-۸۳۹-۸۴۰-۸۴۱-۸۴۲-۸۴۳-۸۴۴-۸۴۵-۸۴۶-۸۴۷-۸۴۸-۸۴۹-۸۵۰-۸۵۱-۸۵۲-۸۵۳-۸۵۴-۸۵۵-۸۵۶-۸۵۷-۸۵۸-۸۵۹-۸۶۰-۸۶۱-۸۶۲-۸۶۳-۸۶۴-۸۶۵-۸۶۶-۸۶۷-۸۶۸-۸۶۹-۸۷۰-۸۷۱-۸۷۲-۸۷۳-۸۷۴-۸۷۵-۸۷۶-۸۷۷-۸۷۸-۸۷۹-۸۸۰-۸۸۱-۸۸۲-۸۸۳-۸۸۴-۸۸۵-۸۸۶-۸۸۷-۸۸۸-۸۸۹-۸۹۰-۸۹۱-۸۹۲-۸۹۳-۸۹۴-۸۹۵-۸۹۶-۸۹۷-۸۹۸-۸۹۹-۹۰۰-۹۰۱-۹۰۲-۹۰۳-۹۰۴-۹۰۵-۹۰۶-۹۰۷-۹۰۸-۹۰۹-۹۱۰-۹۱۱-۹۱۲-۹۱۳-۹۱۴-۹۱۵-۹۱۶-۹۱۷-۹۱۸-۹۱۹-۹۲۰-۹۲۱-۹۲۲-۹۲۳-۹۲۴-۹۲۵-۹۲۶-۹۲۷-۹۲۸-۹۲۹-۹۳۰-۹۳۱-۹۳۲-۹۳۳-۹۳۴-۹۳۵-۹۳۶-۹۳۷-۹۳۸-۹۳۹-۹۴۰-۹۴۱-۹۴۲-۹۴۳-۹۴۴-۹۴۵-۹۴۶-۹۴۷-۹۴۸-۹۴۹-۹۵۰-۹۵۱-۹۵۲-۹۵۳-۹۵۴-۹۵۵-۹۵۶-۹۵۷-۹۵۸-۹۵۹-۹۶۰-۹۶۱-۹۶۲-۹۶۳-۹۶۴-۹۶۵-۹۶۶-۹۶۷-۹۶۸-۹۶۹-۹۷۰-۹۷۱-۹۷۲-۹۷۳-۹۷۴-۹۷۵-۹۷۶-۹۷۷-۹۷۸-۹۷۹-۹۸۰-۹۸۱-۹۸۲-۹۸۳-۹۸۴-۹۸۵-۹۸۶-۹۸۷-۹۸۸-۹۸۹-۹۹۰-۹۹۱-۹۹۲-۹۹۳-۹۹۴-۹۹۵-۹۹۶-۹۹۷-۹۹۸-۹۹۹-۱۰۰۰-۱۰۰۱-۱۰۰۲-۱۰۰۳-۱۰۰۴-۱۰۰۵-۱۰۰۶-۱۰۰۷-۱۰۰۸-۱۰۰۹-۱۰۱۰-۱۰۱۱-۱۰۱۲-۱۰۱۳-۱۰۱۴-۱۰۱۵-۱۰۱۶-۱۰۱۷-۱۰۱۸-۱۰۱۹-۱۰۲۰-۱۰۲۱-۱۰۲۲-۱۰۲۳-۱۰۲۴-۱۰۲۵-۱۰۲۶-۱۰۲۷-۱۰۲۸-۱۰۲۹-۱۰۳۰-۱۰۳۱-۱۰۳۲-۱۰۳۳-۱۰۳۴-۱۰۳۵-۱۰۳۶-۱۰۳۷-۱۰۳۸-۱۰۳۹-۱۰۴۰-۱۰۴۱-۱۰۴۲-۱۰۴۳-۱۰۴۴-۱۰۴۵-۱۰۴۶-۱۰۴۷-۱۰۴۸-۱۰۴۹-۱۰۵۰-۱۰۵۱-۱۰۵۲-۱۰۵۳-۱۰۵۴-۱۰۵۵-۱۰۵۶-۱۰۵۷-۱۰۵۸-۱۰۵۹-۱۰۶۰-۱۰۶۱-۱۰۶۲-۱۰۶۳-۱۰۶۴-۱۰۶۵-۱۰۶۶-۱۰۶۷-۱۰۶۸-۱۰۶۹-۱۰۷۰-۱۰۷۱-۱۰۷۲-۱۰۷۳-۱۰۷۴-۱۰۷۵-۱۰۷۶-۱۰۷۷-۱۰۷۸-۱۰۷۹-۱۰۸۰-۱۰۸۱-۱۰۸۲-۱۰۸۳-۱۰۸۴-۱۰۸۵-۱۰۸۶-۱۰۸۷-۱۰۸۸-۱۰۸۹-۱۰۹۰-۱۰۹۱-۱۰۹۲-۱۰۹۳-۱۰۹۴-۱۰۹۵-۱۰۹۶-۱۰۹۷-۱۰۹۸-۱۰۹۹-۱۱۰۰-۱۱۰۱-۱۱۰۲-۱۱۰۳-۱۱۰۴-۱۱۰۵-۱۱۰۶-۱۱۰۷-۱۱۰۸-۱۱۰۹-۱۱۱۰-۱۱۱۱-۱۱۱۲-۱۱۱۳-۱۱۱۴-۱۱۱۵-۱۱۱۶-۱۱۱۷-۱۱۱۸-۱۱۱۹-۱۱۲۰-۱۱۲۱-۱۱۲۲-۱۱۲۳-۱۱۲۴-۱۱۲۵-۱۱۲۶-۱۱۲۷-۱۱۲۸-۱۱۲۹-۱۱۳۰-۱۱۳۱-۱۱۳۲-۱۱۳۳-۱۱۳۴-۱۱۳۵-۱۱۳۶-۱۱۳۷-۱۱۳۸-۱۱۳۹-۱۱۴۰-۱۱۴۱-۱۱۴۲-۱۱۴۳-۱۱۴۴-۱۱۴۵-۱۱۴۶-۱۱۴۷-۱۱۴۸-۱۱۴۹-۱۱۵۰-۱۱۵۱-۱۱۵۲-۱۱۵۳-۱۱۵۴-۱۱۵۵-۱۱۵۶-۱۱۵۷-۱۱۵۸-۱۱۵۹-۱۱۶۰-۱۱۶۱-۱۱۶۲-۱۱۶۳-۱۱۶۴-۱۱۶۵-۱۱۶۶-۱۱۶۷-۱۱۶۸-۱۱۶۹-۱۱۷۰-۱۱۷۱-۱۱۷۲-۱۱۷۳-۱۱۷۴-۱۱۷۵-۱۱۷۶-۱۱۷۷-۱۱۷۸-۱۱۷۹-۱۱۸۰-۱۱۸۱-۱۱۸۲-۱۱۸۳-۱۱۸۴-۱۱۸۵-۱۱۸۶-۱۱۸۷-۱۱۸۸-۱۱۸۹-۱۱۹۰-۱۱۹۱-۱۱۹۲-۱۱۹۳-۱۱۹۴-۱۱۹۵-۱۱۹۶-۱۱۹۷-۱۱۹۸-۱۱۹۹-۱۲۰۰-۱۲۰۱-۱۲۰۲-۱۲۰۳-۱۲۰۴-۱۲۰۵-۱۲۰۶-۱۲۰۷-۱۲۰۸-۱۲۰۹-۱۲۱۰-۱۲۱۱-۱۲۱۲-۱۲۱۳-۱۲۱۴-۱۲۱۵-۱۲۱۶-۱۲۱۷-۱۲۱۸-۱۲۱۹-۱۲۲۰-۱۲۲۱-۱۲۲۲-۱۲۲۳-۱۲۲۴-۱۲۲۵-۱۲۲۶-۱۲۲۷-۱۲۲۸-۱۲۲۹-۱۲۳۰-۱۲۳۱-۱۲۳۲-۱۲۳۳-۱۲۳۴-۱۲۳۵-۱۲۳۶-۱۲۳۷-۱۲۳۸-۱۲۳۹-۱۲۴۰-۱۲۴۱-۱۲۴۲-۱۲۴۳-۱۲۴۴-۱۲۴۵-۱۲۴۶-۱۲۴۷-۱۲۴۸-۱۲۴۹-۱۲۵۰-۱۲۵۱-۱۲۵۲-۱۲۵۳-۱۲۵۴-۱۲۵۵-۱۲۵۶-۱۲۵۷-۱۲۵۸-۱۲۵۹-۱۲۶۰-۱۲۶۱-۱۲۶۲-۱۲۶۳-۱۲۶۴-۱۲۶۵-۱۲۶۶-۱۲۶۷-۱۲۶۸-۱۲۶۹-۱۲۷۰-۱۲۷۱-۱۲۷۲-۱۲۷۳-۱۲۷۴-۱۲۷۵-۱۲۷۶-۱۲۷۷-۱۲۷۸-۱۲۷۹-۱۲۸۰-۱۲۸۱-۱۲۸۲-۱۲۸۳-۱۲۸۴-۱۲۸۵-۱۲۸۶-۱۲۸۷-۱۲۸۸-۱۲۸۹-۱۲۹۰-۱۲۹۱-۱۲۹۲-۱۲۹۳-۱۲۹۴-۱۲۹۵-۱۲۹۶-۱۲۹۷-۱۲۹۸-۱۲۹۹-۱۳۰۰-۱۳۰۱-۱۳۰۲-۱۳۰۳-۱۳۰۴-۱۳۰۵-۱۳۰۶-۱۳۰۷-۱۳۰۸-۱۳۰۹-۱۳۱۰-۱۳۱۱-۱۳۱۲-۱۳۱۳-۱۳۱۴-۱۳۱۵-۱۳۱۶-۱۳۱۷-۱۳۱۸-۱۳۱۹-۱۳۲۰-۱۳۲۱-۱۳۲۲-۱۳۲۳-۱۳۲۴-۱۳۲۵-۱۳۲۶-۱۳۲۷-۱۳۲۸-۱۳۲۹-۱۳۳۰-۱۳۳۱-۱۳۳۲-۱۳۳۳-۱۳۳۴-۱۳۳۵-۱۳۳۶-۱۳۳۷-۱۳۳۸-۱۳۳۹-۱۳۴۰-۱۳۴۱-۱۳۴۲-۱۳۴۳-۱۳۴۴-۱۳۴۵-۱۳۴۶-۱۳۴۷-۱۳۴۸-۱۳۴۹-۱۳۵۰-۱۳۵۱-۱۳۵۲-۱۳۵۳-۱۳۵۴-۱۳۵۵-۱۳۵۶-۱۳۵۷-۱۳۵۸-۱۳۵۹-۱۳۶۰-۱۳۶۱-۱۳۶۲-۱۳۶۳-۱۳۶۴-۱۳۶۵-۱۳۶۶-۱۳۶۷-۱۳۶۸-۱۳۶۹-۱۳۷۰-۱۳۷۱-۱۳۷۲-۱۳۷۳-۱۳۷۴-۱۳۷۵-۱۳۷۶-۱۳۷۷-۱۳۷۸-۱۳۷۹-۱۳۸۰-۱۳۸۱-۱۳۸۲-۱۳۸۳-۱۳۸۴-۱۳۸۵-۱۳۸۶-۱۳۸۷-۱۳۸۸-۱۳۸۹-۱۳۹۰-۱۳۹۱-۱۳۹۲-۱۳۹۳-۱۳۹۴-۱۳۹۵-۱۳۹۶-۱۳۹۷-۱۳۹۸-۱۳۹۹-۱۴۰۰-۱۴۰۱-۱۴۰۲-۱۴۰۳-۱۴۰۴-۱۴۰۵-۱۴۰۶-۱۴۰۷-۱۴۰۸-۱۴۰۹-۱۴۱۰-۱۴۱۱-۱۴۱۲-۱۴۱۳-۱۴۱۴-۱۴۱۵-۱۴۱۶-۱۴۱۷-۱۴۱۸-۱۴۱۹-۱۴۲۰-۱۴۲۱-۱۴۲۲-۱۴۲۳-۱۴۲۴-۱۴۲۵-۱۴۲۶-۱۴۲۷-۱۴۲۸-۱۴۲۹-۱۴۳۰-۱۴۳۱-۱۴۳۲-۱۴۳۳-۱۴۳۴-۱۴۳۵-۱۴۳۶-۱۴۳۷-۱۴۳۸-۱۴۳۹-۱۴۴۰-۱۴۴۱-۱۴۴۲-۱۴۴۳-۱۴۴۴-۱۴۴۵-۱۴۴۶-۱۴۴۷-۱۴۴۸-۱۴۴۹-۱۴۵۰-۱۴۵۱-۱۴۵۲-۱۴۵۳-۱۴۵۴-۱۴۵۵-۱۴۵۶-۱۴۵۷-۱۴۵۸-۱۴۵۹-۱۴۶۰-۱۴۶۱-۱۴۶۲-۱۴۶۳-۱۴۶۴-۱۴۶۵-۱۴۶۶-۱۴۶۷-۱۴۶۸-۱۴۶۹-۱۴۷۰-۱۴۷۱-۱۴۷۲-۱۴۷۳-۱۴۷۴-۱۴۷۵-۱۴۷۶-۱۴۷۷-۱۴۷۸-۱۴۷۹-۱۴۸۰-۱۴۸۱-۱۴۸۲-۱۴۸۳-۱۴۸۴-۱۴۸۵-۱۴۸۶-۱۴۸۷-۱۴۸۸-۱۴۸۹-۱۴۹۰-۱۴۹۱-۱۴۹۲-۱۴۹۳-۱۴۹۴-۱۴۹۵-۱۴۹۶-۱۴۹۷-۱۴۹۸-۱۴۹۹-۱۵۰۰-۱۵۰۱-۱۵۰۲-۱۵۰۳-۱۵۰۴-۱۵۰۵-۱۵۰۶-۱۵۰۷-۱۵۰۸-۱۵۰۹-۱۵۱۰-۱۵۱۱-۱۵۱۲-۱۵۱۳-۱۵۱۴-۱۵۱۵-۱۵۱۶-۱۵۱

استقلال فلسفه اسلامی از تفکر فلسفی یونان ۹۱

۳. انگیزه مورخان فلسفه با گرایش کاتولیکی از تقلیل فلسفه اسلامی به یک سیر فلسفی از کندی تا ابن رشد چیست؟
الف) ادغام فلسفه اسلامی در فلسفه مسیحی
ب) تلفیق فلسفه اسلامی با فلسفه یهودی
ج) مقدمه‌بودن فلسفه اسلامی برای فلسفه مسیحی
د) منحصر کردن فلسفه اسلامی به مباحث کلامی
۴. کدام جریان ذیل از مکاتب رقیب با مشائیان مسلمان در حوزه تمدن اسلامی نیست؟
الف) اشراقیون
ب) عرفا
ج) متکلمان
د) طبیعیون
۵. تبلور کامل استقلال فکری مسلمانان از تفکر یونانی در کدام نحله فلسفی مسلمانان به وقوع پیوسته است؟
الف) فلسفه سینوی
ب) فلسفه اشراقی
ج) عرفان نظری
د) فلسفه ملاصدرا

خلاصه فصل ششم

بر اساس آنچه گفته شد، مشاهده می‌شود: اولاً، چه مباحث عمده و تأثیرگذاری در فلسفه مشاء توسط ابن‌سینا مطرح می‌شوند که مسبق به سابقه در تفکر یونانی نیستند و ضمناً این مباحث به چه میزان بر فیلسوفان بعدی تأثیرگذار هستند و چارچوب یک نظام فلسفی مستقل را برای آن‌ها فراهم می‌کند.

تا اینجا سعی شد با بررسی اهم موضوعات جدید در فلسفه کندی و فارابی و ابن‌سینا، میزان تلاش فیلسوفان مسلمان نخستین در استقلال بخشی به فلسفه اسلامی از تفکر یونانی و یونانی‌مآبی روشن شود و مشخص شود اصولاً هسته اولیه تفکر فلسفی مسلمانان صرفاً یک تقلید از تفکر ارسطویی و افلاطونی نبوده بلکه واجد عناصر بنیادین

۱۰۲ کلیات فلسفه

و سرنوشت‌ساز مستقلی بوده که سبب شده است این فلسفه مسیری متمایز از تفکر

۰ ۰۰ ۰ ۰۰ ۰ ۰۰

۱۰۲ کلیات فلسفه

و سرنوشت‌ساز مستقلی بوده که سبب شده است این فلسفه مسیری متمایز از تفکر فلسفی یونان و روم ببیماید.

اما آنچه در ادامه مطرح خواهد شد بررسی دو انشعاب متمایز از فلسفه اسلامی است که یکی تحت عنوان سیر فلسفه در غرب تمدن اسلامی خواهد بود و دیگری تحت نام فلسفه در شرق تمدن اسلامی مطرح می‌شود. در کنار این دو جریان لازم است جریان کلام و جریان عرفان نظری نیز به‌عنوان دو نحله فکری رقیب برای مشائیان مسلمان به‌نحو خلاصه مرور شوند.

بررسی چهار جریان مزبور در فصل سوم انجام خواهد پذیرفت و در فصل چهارم از این بخش نیز به معرفی مکتب «حکمت متعالیه» به‌عنوان مستقل‌ترین و در عین حال تأثیرگذارترین و آخرین مکتب فلسفی در تفکر مسلمانان پرداخته خواهد شد.

خودآزمایی چهارگزینه‌ای فصل ششم

۱. تفاوت محرک لایتحرک در ارسطو و کندی چیست؟
الف) در ارسطو محرک لایتحرک صرفاً علت غایی موجودات است.
ب) در ارسطو محرک لایتحرک خلق از عدم نمی‌کند.
ج) در ارسطو دمیورژ (خدا) با محرک لایتحرک متمایز است.
د) در ارسطو محرک لایتحرک موجودی مادی است.
۲. مهم‌ترین نوآوری فارابی در فلسفه را توضیح دهید؟
الف) تقسیم موجود به ممکن و واجب.

۰ ۰۰ ۰ ۰۰ ۰ ۰۰

اصول یادشده در تفکر صدرایی تحولی شگرف به لحاظ هستی‌شناختی نسبت به فلسفه مشایی و ارسطویی پدید می‌آورد که ثمرات آنرا در فلسفه‌های مضافی مانند فلسفه سیاسی یا فلسفه اخلاق یا معرفت‌شناسی و یا فلسفه تعلیم‌وتربیت و فلسفه روان‌شناسی می‌توان مشاهده کرد. در پایان این بخش، امیدواریم با بیان این نقاط تمایز و توضیح مختصر سیر جریان فلسفه در تمدن اسلامی، اولاً، دانشجوی عزیز را بیش از گذشته با هویت تمدنی‌اش خصوصاً در حیطه تفکر فلسفی آشنا نموده باشیم و ثانیاً، انگیزه لازم برای وی را جهت مطالعه و کوشش فکری بیشتر در عرصه شناخت سنت فکری مسلمانان به امید دستیابی به علوم انسانی اسلامی - ایرانی فراهم آورده باشیم.

۱۲۶ کلیات فلسفه

خودآزمایی چهارگزینه‌ای فصل هشتم

۱. حدوث جسمانی نفس از نظر ملاصدرا چگونه است؟

- الف) روحانی
ب) جسمانی
ج) ذاتی
د) زمانی

۲. کدام‌یک از موارد ذیل از چهار اصل بنیادین فلسفه ملاصدرا نیست؟

- الف) تشکیک وجود
ب) اتحاد جوهر و عرض

فلسفه ملاصدرا ۱۲۵

اما ملاصدرا معتقد است در فرایند کسب علم، نفس با تصویری که از یک شیء دارد دچار اتحاد در وجود می‌شود. یعنی نفس زمانی که می‌خواهد به‌عنوان عالم (با عاقل) از یک شیء به‌عنوان معلوم (معقول) آگاهی یابد، از آن شیء یک تصویر می‌سازد و از طریق این تصویر که تمایزی با ذات و اصل و حقیقت خود نفس ندارد و با آن یکی است به شیء خارجی علم پیدا می‌کند (مطهری، ۱۴۰۶ق، ج ۲: ۱۷-۱۱). پس معلوم حقیقی برای نفس آن تصویر است و نه خود شیء خارجی. این تصویر (معقول یا معلوم) با نفس (عاقل یا عالم) یکی است و اتحاد دارد و دویتی میان آنها نیست. پس هر تغییری در این تصویر، مستلزم تغییر در نفس می‌شود و هر تغییری در نفس، مستلزم تغییر در این تصویر (علم) خواهد شد. پس اگر نفس فرضاً اعمال نیک و خیر انجام داد و ارتقا در مراتب وجودی خویش پیدا کند، علم او نیز چون با نفس متحد است افزایش می‌یابد. ازسوی دیگر اگر نفس دچار معاصی و ردایل اخلاقی شد و به لحاظ وجودی مراتبش کاهش یافت، علم او دچار نقصان می‌شود. ازسوی دیگر اگر تصویر نفس از واقعیات که همان علم اوست دقیق‌تر شد و افزایش یافت، آنگاه این تغییر سبب ارتقای وجودی نفس می‌شود. یا اگر یکی از حواس شود را از دست داد و دچار نقص در علم و آگاهی شد، مرتبه وجودی نفس نیز نقصان می‌یابد. درحالی‌که در تفکر مشاء اصولاً تغییر در نفس فاعل‌شناسا ربطی به علم و آگاهی او نداشت و تغییر در علم و آگاهی فاعل‌شناسا نیز تغییری در هویت اصلی آن فاعل‌شناسا ایجاد نمی‌کرد. زیرا آن‌ها رابطه عرض با موضوع بود و نه یک رابطه اتحادی.

خودآزمایی چهارگزینه‌ای فصل هشتم

۱. حدوث جسمانی نفس از نظر ملاصدرا چگونه است؟
 الف) روحانی
 ب) جسمانی
 ج) ذاتی
 د) زمانی
۲. کدام‌یک از موارد ذیل از چهار اصل بنیادین فلسفه ملاصدرا نیست؟
 الف) تشکیک وجود
 ب) اتحاد جوهر و عرض
 ج) اتحاد عاقل و معقول
 د) حرکت جوهری
۳. تفاوت نگاه ملاصدرا با مشائیان مسلمان در خصوص حرکت و تغییر چیست؟
 الف) آنرا لیس بعد الیس صور می‌داند.
 ب) آنرا خلع و لیس صور می‌داند.
 ج) آنرا عرضی می‌داند.
 د) آنرا در ماهیت اشیا می‌داند.
۴. نسبت ماهیت یک موجود با وجود آن موجود، از نظر ملاصدرا و پیروان وی چگونه است؟
 الف) ماهیت حد وجود در هر مرتبه است.
 ب) ماهیت رابطه انضمامی با وجود دارد.
 ج) ماهیت و وجود تمایز عینی دارند.
 د) وجود از ماهیت انتزاع می‌شود.
۵. مهم‌ترین آموزه در فلسفه ملاصدرا چیست؟
 الف) تشکیک وجود
 ب) حرکت جوهری
 ج) اتحاد عاقل و معقول
 د) اصالت وجود

خلاصه فصل نهم

معرفت‌شناسی به مثابه یکی از بخش‌های اصلی فلسفه، در درجه نخست بر پاسخ به ایرادات شکاکانه در مورد شناخت یا معرفت معطوف است. شکاک کسی است که درباره هر گزاره‌ای مانند «الف ب است»، معتقد است که هرگز نمی‌تواند بداند که الف ب است یا الف ب نیست. در واقع شکاکیت یعنی تعلیق حکم و معلق کردن حکم ما نسبت به یک گزاره. بر این اساس تلاش می‌کند تا نشان دهد که چگونه شناخت ممکن است، قلمرو یا مرزهای آن چیست، منابع و ابزارهای حصول معرفت کدام‌اند، چگونه می‌توان از خطای معرفتی جلوگیری کرد، و نظایر این. این حوزه فلسفی از قرن ۱۷ میلادی به بعد، یعنی پس از طرح شک روشی دکارت، برجستگی بیشتری پیدا کرد. شک روشی دکارت در معرفت‌شناسی معاصر تحولاتی بسیار ایجاد کرد. معرفت‌شناسی بیش از همه به ما کمک می‌کند که نه دچار دکماتیسم یا جزمیت بشویم و نه در دام شکاکیت بیفتیم، بلکه ضمن اینکه به دشواری کسب معرفت در

معرفت‌شناسی ۱۴۵

بسیاری از حوزه‌ها اذعان می‌کنیم، در اتخاذ باورهای خود بیش از همه بر قوت دلایلی که به سود هر باور عرضه می‌شود، تکیه بکنیم. انسان جدید انسان جازم نیست. در عین حال جدید بودن لزوماً به معنای شکاک بودن نیست.

معرفت‌شناسی ۱۴۵

بسیاری از حوزه‌ها اذعان می‌کنیم، در اتخاذ باورهای خود بیش از همه بر قوت دلایلی که به سود هر باور عرضه می‌شود، تکیه بکنیم. انسان جدید انسان جازم نیست. در عین حال جدید بودن لزوماً به معنای شکاک بودن نیست.

در هر صورت، این تحولات تا دوران معاصر ادامه پیدا کرده است. در معرفت‌شناسی معاصر بر مبنای این اصل که معرفت عبارت است از باور صادق موجه، به تحلیل هر کدام از این سه مؤلفه پرداخته می‌شود. البته مؤلفه سوم، یعنی توجیه، بیش از همه مورد توجه واقع شده است.

خودآزمایی چهارگزینه‌ای فصل نهم

۱. کدام گزینه در مورد معرفت‌شناسی صحیح است؟

الف) معرفت‌شناسی همان روان‌شناسی شناخت است.

ب) معرفت‌شناسی مطالعه ماهیت شناخت از منظر فلسفی است.

ج) معرفت‌شناسی هرگز بخش مهمی از فلسفه نبوده است.

د) معرفت‌شناسی به شکاکیت منتهی می‌شود.

یکی از مهم‌ترین فیلسوفانی که بر روی علوم اجتماعی تأثیر بسیاری گذاشته است و در عین حال از یافته‌های علوم اجتماعی نهایت بهره را برده است، فیلسوف بزرگ اتریشی، لودویگ ویتگنشتاین است. دلیل این همه اقبال به ویتگنشتاین این است که او نه فقط باورهای فلسفی بلکه همه مفاهیم و حتی عقاید و باورهای دیگر را در درجه نخست محصول اجتماع و ارتباط اجتماعی میان انسان‌ها می‌داند. پدیدارشناسی نیز یکی دیگر از رویکردهای فلسفی است که در علوم اجتماعی به‌عنوان یک روش کارآمد مورد استفاده قرار می‌گیرد.

اما ارتباط فلسفه و علوم اجتماعی یک‌طرفه نیست. فلسفه نیز به نوبه خود از علوم اجتماعی بهره می‌برد. این بهره‌بردن از یک نظر سابقه‌ای بسیار طولانی دارد. تعداد بسیاری از فلاسفه تأثیرگذار اواخر قرن نوزدهم و نیز قرن بیستم به اهمیت جامعه در شکل دادن به افکار فلسفی توجه داشته‌اند.

خودآزمایی چهارگزینه‌ای فصل یازدهم

۱. علوم اجتماعی در چه دوره‌ای، هم از لحاظ روش و هم از لحاظ موضوع کم‌کم از فلسفه دور شد؟
(الف) نیمه اول قرن نوزدهم (ب) نیمه دوم قرن بیستم
(ج) اوایل رنسانس (د) اوایل قرن هفدهم
۲. چرا اغلب جامعه‌شناسان کلاسیک از بستر فلسفی برخاسته بودند؟
(الف) چون آموزش علوم انسانی در قرن نوزدهم کاملاً آمیخته به فلسفه بود.
(ب) چون پایه‌گذاران جامعه‌شناسی از فلسفه دفاع می‌کردند.
(ج) چون همه علوم از فلسفه برخاسته بودند.
(د) چون روش علوم اجتماعی تا به امروز از فلسفه برآمده است.
۳. راه حل آگوست کنت برای رشد علوم انسانی و رهایی از اوها چه بود؟
(الف) بازگشت به فلسفه (ب) فرار از فلسفه
(ج) توسل به روش‌های تجربی (د) گذر از مرحله تجربی

فلسفه و علوم اجتماعی ۱۷۱

۴. کدام یک از مسائل زیر جزء مسائل مورد توجه ویتگنشتاین بود؟
(الف) نقش اخلاق در شکل دادن به عقاید
(ب) نقش جامعه در شکل دادن به عقاید
(ج) نقش پدیدارها در شکل دادن به عقاید

۱۷۱ فلسفه و علوم اجتماعی

ج ۱ بوس به روس‌های تجربی

فلسفه و علوم اجتماعی ۱۷۱

۴. کدام یک از مسائل زیر جزء مسائل مورد توجه ویتگنشتاین بود؟
- الف) نقش اخلاق در شکل دادن به عقاید
 - ب) نقش جامعه در شکل دادن به عقاید
 - ج) نقش پدیدارها در شکل دادن به عقاید
 - د) نقش تجربه در شکل دادن به عقاید
۵. معنی اصلی تعبیر مشهور «فیلسوف فرزند زمانه خود است» چیست؟
- الف) فیلسوف آگاهانه یا ناآگاهانه بسته به وضعیت اجتماعی خود می‌اندیشد.
 - ب) فیلسوف مادر فکری دارد و وابسته به آن است.
 - ج) فیلسوف تابع اوضاع زمانه نیست و از آن دوری می‌کند.
 - د) فیلسوف لزوماً پدیدارگرا است.

پاسخنامه

فصل اول	د. ۱	الف. ۲	ج. ۳	د. ۴	ه. ۵
فصل دوم	ب. ۱	ج. ۲	الف. ۳	د. ۴	ه. ۵
فصل سوم	ج. ۱	الف. ۲	ب. ۳	د. ۴	ه. ۵
فصل چهارم	ب. ۱	ج. ۲	الف. ۳	د. ۴	ه. ۵
فصل پنجم	د. ۱	الف. ۲	ج. ۳	د. ۴	ه. ۵
فصل ششم	الف. ۱	ج. ۲	ب. ۳	د. ۴	ه. ۵
فصل هفتم	ج. ۱	ج. ۲	ج. ۳	د. ۴	ه. ۵
فصل هشتم	ب. ۱	ب. ۲	الف. ۳	د. ۴	ه. ۵

۱۷۴ کلیات فلسفه

فصل نهم

۱۷۴ کلیات فلسفه

فصل نهم

١. ب ٢. د ٣. الف ٤. ج ٥. الف

فصل دهم

١. ب ٢. ج ٣. الف ٤. ج ٥. ج

فصل یازدهم

١. ب ٢. الف ٣. ج ٤. ب ٥. الف